

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน

The Development of Training Curriculum on Classroom Research

ดร. มนลิต สิทธิสมบูรณ์ (Dr. Monasit Sittisomboon)*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล โดยผู้วิจัยได้แบ่งช่วงเวลาการพัฒนาหลักสูตรออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการสร้างหลักสูตร ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรและการแก้ไขปรับปรุง และระยะที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม โดยการดำเนินงานทั้ง 3 ระยะ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ได้ผลการวิจัยโดยสรุปคือ หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผลมีลักษณะสำคัญคือ (1) เอกสารหลักสูตรได้กำหนดเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรมคือผู้ผ่านการฝึกอบรมต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนดไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ และสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้คุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับปานกลาง(C) (2) เอกสารประกอบหลักสูตรประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน และคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นเอกสารเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการทำความเข้าใจในเนื้อหาการฝึกอบรม และวิธีปฏิบัติการในการทำวิจัยในชั้นเรียน และ (3) การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้โดยวิธีกัลยาณมิตรวิจัย ประกอบด้วยการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเน้นการทำแบบฝึกปฏิบัติตามคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมที่กำหนด การติดตามดูแลช่วยเหลือและการให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การร่วมนิเทศวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน การกำหนดเวลาให้คำแนะนำปรึกษาที่โรงเรียน และการช่วยเผยแพร่ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

The purpose of the present study was to develop an effective training curriculum for classroom research. The study was made in 3 phases. In the first phase the researcher conducted a study of relating basic data and developed the first draft of the curriculum. The second phase was a try-out period in which the draft curriculum was tried for effectiveness and then adjusted accordingly. The third phase involved curriculum implementation and evaluation for its effectiveness. During the course of the 3 phases, the researcher employed the research and development methodology in his conduct of the study. The significant characteristics of the classroom research training curriculum are as follows: (1) The curriculum stipulated that a participant must attend at least 80% of the training session and write a grade C or better classroom research report in order to meet the passing criterion (2) The curriculum accompanying papers were consisted of a handbook for classroom research trainers and a handbook for classroom research trainees. The handbooks were designed to facilitate their comprehension of the training content and methodology for conducting classroom research (3) The curriculum implementation through cooperative research method was consisted of sharing one's learning experience from doing exercises as prescribed in the training curriculum, coaching one another and giving advice, supervising one another and analyzing classroom problems together, scheduling advising sessions at school and disseminating research findings.

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรม การวิจัยในชั้นเรียน

Key words: Curriculum Development, Training, Classroom Research

* คุษภักดิ์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 ในมาตรา 24 ข้อ 5 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการกระบวนการเรียนรู้” และในมาตรา 30 ได้กำหนดอีกด้วยว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 5) ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในส่วนของนโยบายรัฐได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันมีจุดเน้นที่ต้องการให้ครูทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองหรือมุ่งเน้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนของตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน รวมทั้งมีมาตรการหลายประการที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนกันมากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรเป็นอย่างยิ่งว่า ควรได้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อการตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้และการทำวิจัยที่สอดคล้องเหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงๆ ในชั้นเรียนของครู และเพื่อดึงดูดความสนใจและความอยากเรียนรู้ของครู รวมทั้งเพิ่มความสามารถครูในการนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยแบ่ง ขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะดังนี้คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการสร้างหลักสูตร ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรและการแก้ไขปรับปรุง ระยะที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร

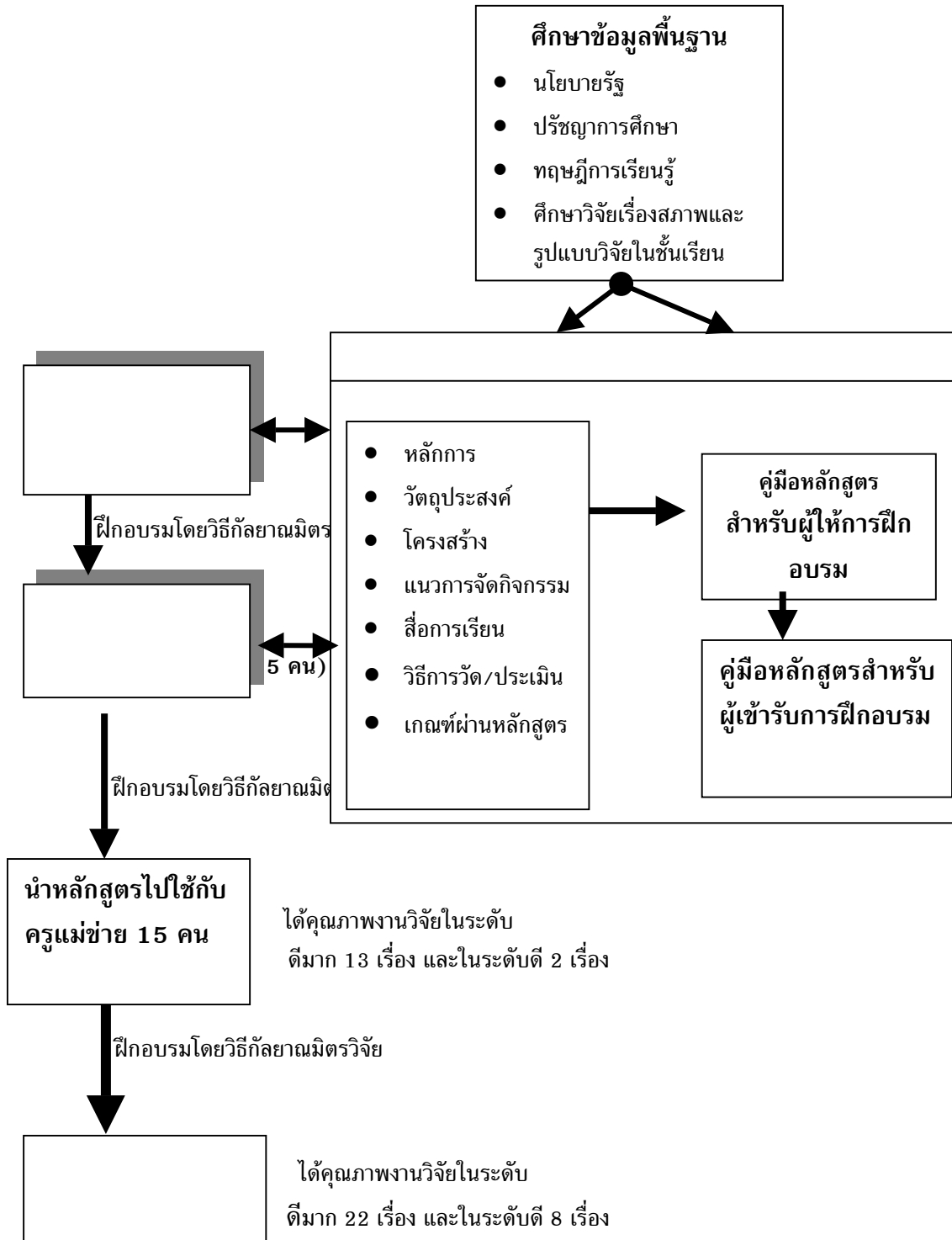
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน (2) เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน (3) เครื่องมือวัดและประเมินผลของแต่ละหน่วยฝึกอบรม ประกอบด้วย การสังเกต และแบบสอบถาม (4) เครื่องมือวัดและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยแบบประเมินกิจกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และแบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงดังนี้คือ (1) ในช่วงการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มครูอาสาสมัครจำนวน 5 คน และในช่วงการนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัยจำนวน 15 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้การสังเกตและการสอบถามความพึงพอใจในการฝึกอบรม (2) ในช่วงสิ้นสุดการฝึกอบรมกับกลุ่มครูอาสาสมัครจำนวน 5 คน และกลุ่มครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัยจำนวน 15 คนแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินกิจกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และแบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน และ (3) ในช่วงสิ้นสุดการนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มครูลูกข่ายกัลยาณมิตรโดยครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำมาประมวลผลเรียงเรียงผล นำเสนอในรูปความเรียงและในรูปตาราง

ผลสรุปการวิจัย

สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล แสดงตามภาพดังนี้

ภาพแสดง สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล

การอภิปรายผล

1. จากผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ต้องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียน คือ หลักการและเหตุผล, วัตถุประสงค์, โครงสร้างหลักสูตร, แนวการจัดกิจกรรมฝึกอบรม, สื่อการเรียน, การวัดและการประเมินผล และเกณฑ์การผ่านหลักสูตร ถือได้ว่าครบ องค์ประกอบหลักของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ธนะเรืองสกุลไทย (2532) วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2534) สุรียา เหมตะศิลปิน (2537) และของชาติรี มณีโกศล (2539) ที่ได้ข้อสรุปว่าองค์ประกอบหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดและการประเมิน

2. ในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรที่ได้มาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานครูผู้เข้ารับการพัฒนา นโยบายรัฐ ปรัชญา ทฤษฎีการเรียนรู้ และจากงานวิจัยเรื่องสภาพและรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน ถือได้ว่าเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดหลักการหลักสูตร จุดมุ่งหมายหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และแนวทางการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการพัฒนาหลักสูตรที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ธนะเรืองสกุลไทย (2532) วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2534) สุรียา เหมตะศิลปิน (2537) และของชาติรี มณีโกศล (2539) ที่ได้ศึกษาสภาพการณ์ก่อนการพัฒนาหลักสูตรทั้งในเรื่องปรัชญา สภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวโน้ม ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร เพื่อการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

3. จากผลการนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมกับครูอาสาสมัครจากโรงเรียนพิษณุโลกศึกษา ทั้งครูแม่ข่ายและครูลูกข่ายกัลยาณมิตรวิจัย พบว่าครูทุกคนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ครบทุกหน่วย และสามารถเขียนโครงร่างการวิจัยได้เป็นอย่างดี รวมถึงการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูแม่ข่ายผ่านเกณฑ์ได้ครบทั้ง 15 คน และครูทุกคนมีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากคณะครู อาสาสมัครเป็นกลุ่มครูแกนนำ ครูเครือข่าย และบางคนได้มีตำแหน่งทางการบริหารของโรงเรียนเช่นเป็นหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่ายพัฒนาบุคลากรโรงเรียน จึงมีความตื่นตัวทางวิชาการ

อยู่ในระดับดีมาก ส่งผลให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้

4. ปัจจัยเสริมสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้คือ การสนับสนุนส่งเสริมและการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ดังตัวอย่างจากโรงเรียนพิษณุโลกศึกษาที่ผู้บริหารทั้งระดับผู้อำนวยการ โรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่ายร่วมสนับสนุนและกระตุ้นเตือนซึ่งกันและกัน อีกทั้งให้ความสนใจในการกำกับกับผลติดตามอยู่เป็นระยะๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้คณะครูมีการตื่นตัวและต้องหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติภารกิจอย่างจริงจังกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งนโยบายของผู้บริหารก็มีความชัดเจนที่จะทำให้โรงเรียนพิษณุโลกศึกษามีครูทำวิจัยในชั้นเรียนกันครบ ทุกคนเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ ภายในปี 2545

5. บรรยากาศการปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ก็อาจจะเป็นปัจจัยเสริมประการหนึ่งในการส่งผลให้การใช้หลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนพิษณุโลกศึกษาเป็นโรงเรียนหนึ่งในโครงการโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเป็นโรงเรียนที่กำลังเข้าสู่ระบบการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามแผนการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่คณะครูในโรงเรียนจำเป็นต้องตื่นตัวในเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอน และการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบควบคู่ไปด้วย อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียน และได้แต่งตั้งคณะครูร่วมรับผิดชอบในฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ก็ได้มีการจัดแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลายบรรยายในศูนย์ปฏิบัติการเรียนรู้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เย็นสบาย ทำให้ดึงดูดครูอาจารย์เข้ามาศึกษาดูงาน และให้ความสนใจเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น

6. จากการนำหลักสูตรไปใช้ฝึกอบรมกับครูอาสาสมัครจากโรงเรียนพิษณุโลกศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่า คณะครูจะไม่ค่อยให้ความสนใจในตัวเอกสารหลักสูตรเท่าที่ควร แต่จะให้ความสนใจเป็นอย่างมากกับคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งเอกสารประกอบเสริมความรู้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก

ในเอกสารประกอบหลักสูตรอาจจะเป็นหลักการกว้าง ๆ ที่ยังไม่มียรายละเอียดมากพอที่จะทำความเข้าใจได้ หากแต่ในคู่มือหลักสูตรมียรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งในด้านเนื้อหา กิจกรรม วิธีการวัดและการประเมิน มียรายละเอียดของการฝึกอบรมในแต่ละคาบ รวมทั้งวิธีการฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกที่กำหนดอย่างชัดเจน

7. จากผลการทดลองใช้หลักสูตรทั้งในรุ่นของครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัยและครูลูกข่ายกัลยาณมิตร พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีความกระตือรือร้นสนใจใฝ่รู้ที่จะที่ศึกษาเป็นอย่างมาก และให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี อีกทั้งให้ความเห็นว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น และครูแม่ข่ายสามารถเขียนรายงานการวิจัยได้ครบทุกคน และครูแม่ข่ายสามารถกำกับดูแลครูลูกข่ายได้เป็นอย่างดี ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ได้ทั่วไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย

8. จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรที่พบว่า ครูทุกคนสามารถปฏิบัติภารกิจวิจัยและเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของตนเองผ่านเกณฑ์หลักสูตร และสามารถเป็นครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัยให้กับครูลูกข่ายในหมวดของตนเองได้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดในอัตราส่วนครูแม่ข่ายต่อครูลูกข่าย 1:2 ได้ครบทุกคน อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีมาแต่เดิมที่ช่วยเสริมแบบพี่ต้องช่วยน้อง และมีระบบการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างทันท่วงที ทำให้มีบรรยากาศการทำงานร่วมกันและการร่วมมือประสานสามัคคีกันเป็นอย่างดี จึงทำให้งานการขยายเครือข่ายบรรลุผลเป็นอย่างดี รวมทั้งมีนโยบายจากผู้อำนวยการเพื่อการขยายเครือข่ายกลุ่มครูกัลยาณมิตรวิจัยไปยังกลุ่มสหวิทยาเขตของโรงเรียนต่อไปอีกด้วย เพื่อการประสานสามัคคีและการร่วมกันทำงานในวงกว้างออกไปมากยิ่งขึ้น

9. สำหรับผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่พบว่า ทั้งครูแม่ข่ายและครูลูกข่ายกัลยาณมิตรวิจัยสามารถผ่านเกณฑ์หลักสูตรฝึกอบรมตามที่กำหนดได้ครบทุกคนและสามารถทำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดีมาก

และในระดับดี ซึ่งจะเป็นผลโดยตรงจากเนื้อหาของหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรม โดยเฉพาะวิธีการกัลยาณมิตรวิจัยที่ให้ความอบอุ่นใจ และความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติ เพราะในทุกขั้นตอนสามารถขอคำแนะนำปรึกษาได้อย่างใกล้ชิด มีพี่เลี้ยงคอยสร้างขวัญและกำลังใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเกิดผลผลิตออกมาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องและสนองกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่แท้จริงที่ต้องการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนได้จริง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอได้หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารหรือสถานศึกษาใด ๆ สามารถนำไปฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนกับครูผู้สนใจ หรือจัดทำเป็น หลักสูตรรายวิชาเพื่อการเรียนการสอนต่อไปได้

2. ในแนวทางการฝึกอบรมควรใช้ทั้งเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กัน เพื่อเสริมความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. ในการขยายเครือข่ายกลุ่มครูกัลยาณมิตรวิจัย คณะครูแม่ข่ายกัลยาณมิตรวิจัยควรทำความเข้าใจทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจอย่างทอ่งแท้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันของทุกฝ่าย และเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริงได้

4. ในการนำหลักสูตรการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียนก่อน เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีของหลักสูตร ควรใช้แรงจูงใจในการเข้าฝึกอบรมในลักษณะ Intrinsic Motivation มากกว่า Extrinsic Motivation กล่าวคือต้องมาจากความต้องการทำการวิจัยของครูผู้สอนเอง ซึ่งมีไม่มาจากการบังคับขู่เข็ญของผู้บังคับบัญชา อีกทั้งการหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนครูทำวิจัย และการวางแผนเวลาการทำงาน ให้ความสะดวกแก่ครูในการเข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้

5. ลักษณะการฝึกอบรมหลักสูตรวิจัยในชั้นเรียนควรกระทำในลักษณะเชิงปฏิบัติการมากกว่าเชิงทฤษฎี ควรเน้นการฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกปฏิบัติที่

กำหนด ควรมีเวลาให้ครูอาจารย์ฝึกปฏิบัติอย่างพอเพียง มีการแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด และควรมีการติดตาม ผลการฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องจนกระทั่งได้ ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

6. รูปแบบหลักสูตรการทำวิจัยในชั้นเรียนควร นำไปใช้ในลักษณะของการแก้ปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน และเริ่มจากเรื่องเล็กๆ เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาในขั้นต้น และการปฏิบัติตามแบบฝึกปฏิบัติที่ได้เสนอแนะไว้ เพื่อการพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนในเรื่องต่อ ๆ ไปได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.
(มปป.) การวิจัยในชั้นเรียน หน่วยที่ 11.
กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : การวิจัยปฏิบัติการของครู. ม.ป.ท. : จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการ.
- ผ่องพรรณ ตรัมย์มงคล. (2543). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2543). “แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้” เอกสารประกอบการประชุมเสวนา เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มนลัช ลิทธิสมบูรณ์. (2540). “คู่มือการฝึกอบรมการวิจัยปฏิบัติการ” เอกสารประกอบการเรียน มหาวิทยาลัยตีคิน.

Elliott, J. (1977). “Developing hypotheses about classroom from teachers” **Practical Constructs: an Account of the Work of the Ford Teaching Project, Interchange, vol.7, no.2.** Ontario: Institute for Studies in Education.

McTaggart, R. (1991). **Action Research: A Short Modern History.** Geelong: Deakin University.

Zuber Skerritt, O.(1992). **Higher Education Examples and Reflections Action Research.** London: Kogan page.